

אשכולות

הסילון השבועי של תלמידי ישיבת "כנס ביבנה"

ומשה היה רועה

הרב אהרון פרידמן שליט"א

פרשת "שמות"

כ' בטבת ה'תשס"ז

גיליון מס' 46 (שנה שניה)

כמו הרב

כמו הרב פרעה על צואר

מאיימת שנאת אה אבן

להכות רעי א-ל בהוקרה

להיות בלכם כמו גידון מלוגן

ולקח של אוקה זה נולדה והושלכה

מפרפר בליבו של רועה, הרואה זו נשקקה

ובינות לעדות שבטיה

קרעי גלימתה שוב נתפסו

עדי מתיצות שם יוקרו

ושוב גענה

כמו צאן

כמו צאן קדשים

זמני השבת

ערי"ש : 16:23

מוצ"ש : 17:25

זמני השבוע

(משבת שמות - יום ו')

(ע"פ אופק תל-אביב)

5.06-5.04	עלות השחר
5.48-5.47	זמן ציצית ותפילין
6.42-6.40	הנץ החמה(מישור)
8.25-8.23	סו"ז ק"יש מג"א
9.13-9.11	סו"ז ק"יש גר"א
10.04-10.02	סו"ז תפלה
11.46-11.43	חצות היום
12.11-12.08	מנחה גדולה
16.50-16.46	שקיעת החמה

הדף היומי: נדרים ח-נד'

דיני השבוע ומנהגיו

ההפטרה:

אשכנזים: "הבאים ירש יעקב" (ישעיה כו, ו').

ספרדים: "דברי ירמיהו" (ירמיהו א').

מה הגדל בבית פרעה יוצא אל אחיו, יציאה שכל כולה מסירות ותחושת שותפות גורל. המראה שנגלה לעיניו מן הסתם רגיל היה אצל אחיו העבריים, אולם אצל משה הצעיר היה זה בבחינת חידוש מיעזב: נוגש מצרי מכה באכזריות בן ישראל שלא עמד ב'דרשותיו' של אותו נוגש. תגובתו הנחושה של משה היא 'ויפן כה וכה וירא כי אין איש וידך את המצרי ויטמנהו בחול'. למחרת כשיצא משה לאותו מקום הוא רואה שני עברים נצים וכשמוכיח הוא את הרשע שבהם, התגובה לא מאחרת לבוא 'להרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי'. חז"ל פירשו את אמירתו של משה: 'אכן נודע הדבר', כמתייחסת אל סיבת שעבודם של ישראל וכך נתנסח הדבר בפי חכמים במדרש:

רבי יהודה בר רבי שלום בשם ר' חנינא הגדול ורבותינו בשם רבי אלכסנדר אמרו, היה משה, מהרהר בלבו ואומר מה חטאו ישראל שנשתעבדו מכל האומות, כיון ששמע דבריו אמר לשון הרע יש ביניהן היאך יהיו ראויין לגאולה לכך אמר אכן נודע הדבר עתה ידעתי באיזה דבר הם משתעבדים.

נראה מתוך דברי חז"ל שמשה בהכותו את המצרי לא בדק האם יש מישהו הרואה את המעשה, סביר מאד להניח כי יהודים רבים עמדו שם וראו. משה בדק האם ישנם מצרים נוספים מלבד אותו נוגש. לא היה מובן לו למשה הצעיר מדוע אף אחד ממאות היהודים ששועבדו תחת שבתו של הנוגש לא חשב לעשות כמעשהו. את התשובה לתמיהתו קיבל משה רבינו למחרת היום כשהתברר לו שמעשהו נודע לפרעה בעקבות הלשנתם של דתו ואבירים.

ניתן לראות בדתו ואבירים אשמים בלעדיים למצב שנוצר ואכן אין ספק שחטא מסירתו של משה רובץ לפתחם. מהתנהגותם של דתו ואבירים בפרשת קרח ניתן ללמוד כי כבנים בכירים בשבט ראובן בכור ישראל צרה עינם במנהיגות הצומחת משבט אחר. אין גם ספק כי הפלגנות ואהבת המחלוקת היתה מנת חלקם של יהודים נוספים במצרים, שאם לא כן לא מסתבר שכל העם יענש בעקבות חטאם של שני יחידים. אולם 'שליחתו' של משה על ידי ההשגחה העליונה למדין לרעיית צאנו של יתרו במשך שנים ארוכות, מלמדתנו כי גם למשה היה מה ללמוד לפני קבלת ההנהגה על עם ישראל.

נראים הדברים שלכך נתכוונו חז"ל במדרשם על הטלה שברח מן העדר וכך הוא שנוי בשמות רבה:

ה' צדיק יבחן, [ובמה הוא בוחנו במרעה צאן], בדק לדוד בצאן ומצאו רועה יפה שנהא' (תהלים עח) ויקחהו ממכלאות צאן, מהו ממכלאות צאן כמו (בראשית ח) ויכלא הגשם, היה מונע הגדולים מפני הקטנים והיה מוציא הקטנים לרעות כדי שירעו עשב הרך ואחר כך מוציא הזקנים כדי שירעו עשב הבינוני, ואח"כ מוציא הבחורים שיהיו אוכלין עשב הקשה, אמר הקב"ה מי שהוא יודע לרעות הצאן איש לפי כחו יבא וירעה בעמיו, הה"ד (תהלים עח) מאחר עלות הביאו לרעות ביעקב עמו, ואף משה לא בחנו הקב"ה אלא בצאן, אמרו רבותינו כשהיה מרע"ה רועה צאנו של יתרו במדבר ברח ממנו גדי ורץ אחריו עד שהגיע לחסית כיון שהגיע לחסית נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות, כיון שהגיע משה אצלו אמר אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא עיף אתה הרכיבו על כתיפו והיה מהלך, אמר הקב"ה יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כך חייך אתה תרעה צאני ישראל, הוי ומשה היה רועה.

מדברי העברי ה- 'רשעי' למשה נראה שלא בדברים בלבד הוכיחו, יתכן ומשה רבנו שם עצמו לשופט וקיים באותו 'איש מכה' את מה שנאמר בפרשת כי תצא 'כי יהיה ריב בין אנשים... והפילו השופט והכהו לפניו'. ה'מכה' ה'מוכה' זועק בכאבו 'מי שמך שר ושופט .. הלהרגני אתה אומר'. ביקש הקב"ה ללמוד למשה פרק במנהיגות דרך רעיית הצאן. לא בכח תודבר הפלגנות ואהבת המחלוקת. המנסים להתפלג ולצאת מן העדר זקוקים הם לחיבה ואהבה ונשיאה על כפיים, נשיאה שתחאירם אל העדר מתוך אהבה.

בסופו של תהליך זכה משה להיות מנהיגם של ישראל בשעת היותם לעם וכמה נאה היא למשה רבינו דרשת חכמים בשמות רבה [פ' כד']:

'כצאן קדשים' - מה קדשים כל מי שנוגע בהן מתחייב כך ישראל שנאמר (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתו כל אוכליו יאשמו, מה הצאן כל מקום שהרועה מנהיגה שם נמשכת כך ישראל כל מקום שהיה משה מסייעו הן נמשכין אחריו שנאמר (שיר/השירים/א) משכני אחריד נרוצה.

העורך: ש"י לאו | הקלדה: מוטי פקטר

העלון יוצא לאור ע"י ישיבת "כרם ביבנה", ד"נ אבטח 79855 נא לשמור על קדושת הגליון!

העלון מופיע גם באתרי ישיבת "כרם ביבנה" באינטרנט: עברית: www.kby.org.il אנגלית: www.kby.org

המקרה: אדם הזמין בעל מלאכה שיתקין בדירתו סורגים ורשתות. המחיר שסוכם היה 20000 ₪, הלקוח הסכים ובעל המלאכה התחיל מיידית במלאכה, התקין מסילות, והלך לדרכו כשהוא קובע יום שבו ישלים את עבודתו. באותו היום דיבר הלקוח עם בעל מלאכה אחר, והלה אמר לו כי ניתן לבצע את העבודה ב18000 ₪ בלבד. מיד התקשר הלקוח אל בעל המלאכה וביטל את העבודה. בעל המלאכה תובע 2000 ₪ דמי ביטול, כי לטענתו זה מה שמקובל במקצוע – לגבות עשרה אחוזים דמי ביטול. הלקוח טוען, כי ברור לו שבעל המלאכה לא היה מרוויח סכום כזה ביום רגיל, ואין סיבה שירוויח על חשבון.

תשובה:

א. סוגית 'הלכו חמרין' בפרק האומנין
הגמרא (ב"מ עו ע"ב) מצטטת ברייתא: "השוכר את האומנין והטעו את בעל הבית ... אין להם זה על זה אלא תרעומת. במה דברים אמורים, שלא הלכו. אבל הלכו חמרין ולא מצאו תבואה, פועלין ומצאו שדה שהיא ריקה, נותן להם שכר משלם, אבל אמרו אינו דומה הבא טעון לבא ריקו, עושה מלאכה ליושב ובטל..."
מכך שבמקרה שהחמרין לא הלכו כלל למלאכה אלא בעל הבית ביטל את עבודתם קודם

הוא פטור, יש להסיק שמדובר כאן במקרה שלא נגרם להם הפסד, שאם לא כן היה לנו לחייבו מ"דינא דגרמי". לדוגמה – לא היתה להם אפשרות להשתכר במקום אחר באותו היום. אם כן מדוע העובדה שבעל הבית שיטה בהם, והלכו לשדה, תחייב אותו בתשלום?

ב. מחלוקת התוס' והרמב"ן

התוס' במקום (ד"ה "אין") אומר, שבאמת אין הבדל מהותי בין המקרים. בשניהם החיוב לשלם נובע מגרימת ההפסד, ואילו גם קודם לא היו יכולים להשתכר – פטור, אלא שמדובר כאן שהיו יכולים למצוא עבודה, וכאשר ביטול העבודה היה לפני שהלכו, הפועלים עדיין יכולים למצוא עבודה, לעומת מצב שביטל את העבודה רק לאחר שהלכו, שאין הם יכולים למצוא עבודה באמצע היום.
הרמב"ן, לעומתם, מחדש, שגם כאשר לא היו יכולים למצוא עבודה קודם, ולא הפסידו, הוא חייב: "ומיהו ברייתא הלכו דייקא קתני, שאע"פ שלא היו יכולין מתחילה להשתכר, שאינן במקום שמשכירין בו פועלים, או שהיו פועלים נשכרין בתלתא ואמר להו ליתן עשרה, כיוון שהתחילו במלאכה נתחייב בכל שכרן..."
כלומר, לפי הרמב"ן, יש חידוש, שפועל שהתחיל במלאכתו או אפילו הלך למלאכתו, זוכה בכל שכרו, למעט ניכוי "כפועל בטל" דהיינו כמה

שהיה מוכן לוותר משכרו ולא לעבוד. וזאת בהסתיוגות אחת – אם גם עכשיו הם יכולים להשכיר עצמם, הם מחוייבים לעשות כן, ואם שכרם החדש נמוך, הוא ישלים רק את ההפרש.

ג. פסק המחבר

המחבר פסק כרמב"ן (סי' שלג סע' ב): "בד"א שאין להם עליו אלא תרעומת בשלא הלכו, דווקא בשלא היו מוצאים להשכיר עצמם אמש, אבל אם היו נשכרים אמש ועכשיו אינם... נותן להם שכר כפועל בטל... ואם הלכו, אע"פ שלא היו מוצאים להשכיר עצמן אמש, נותן להם שכר כפועל בטל".

ד. שאלות נוספות

לאור זה, במקרה דנו, היה לנו לחייב את הלקוח בכל הסכום שהיה בעל המלאכה מרוויח, שזה הרבה יותר מ2000 ₪. וכאן מתעוררות שתי שאלות נוספות:
א. הדין הזה מופיע בגמרא לגבי פועל. כאן מדובר בקבלן (פועל = שכר עבור זמן עבודה. קבלן = עבור תפוקה) האם דין זה נכון גם לגבי קבלן?
ב. בהנחה שהתשובה לא' חיובית, האם נחייב את הנתבע בכל הסכום, או רק ב2000 ₪ שנתבעו ממנו?
על שאלות אלה נרחיב בעז"ה בפעמים הבאות.

ברכת "שהחיינו" על כלי חדש

השאלה
השבויעית

הרב בן ציון אלגזי שליט"א

"שער הציון" מסתפק: אדם שקנה כלים חדשים, האם הוא רשאי לברך את ברכת "שהחיינו" כבר בשעת הקנייה למרות שעדיין הוא יכול להשתמש בהם לפי שהם בלתי טבולים, או שמא אין הוא רשאי לברך עליהם את ברכת "שהחיינו" אלא לאחר טבילתם, שאז הם ראויים לשימוש. וקשה, מדוע יש כאן ספק, הרי "שער הציון" כתב בעצמו שאדם שקנה טלית חדשה אינו מברך "שהחיינו" כל זמן שלא הטיילו בו ציצית, לפי שאין הטלית ראויה לשימוש ללא ציצית. ואם כן, הוא הדין שאין לברך "שהחיינו" על כלים בלתי טבולים, לפי שאין הם ראויים לשימוש?

התשובה לפורסם בע"ה בגיליון הבא

התשובה לשבוע שעבר: שאלנו, כיצד דן משה דיני נפשות הרי הוא היה יחיד ושקול כנגד כל הסנהדרין?, ונענה, שדין זה נאמר בדיני נפשות בלבד, ומשה רבנו לא דן רק דיני נפשות, ולכן יכול היה לדון לבדו, וכשדן דיני נפשות צרף עמו עוד אחד, וכשהשני זיכה והוא חייב, הרי יש כאן רוב מזכים ואחד מחייב. ועוד יש לומר, שהטעם לכך שסנהדרין שראו כולם לחובה פוטרים אותו, הוא מהחשש שלא יפכו לאכותו, וסברה זו שייכת שכשיש הרבה דינים וכל אחד מסתמך על דברי חברו שמא הוא עיין בדיון, אך משה שדן יחיד אין לו במי להסתייע ולחזק את פסיקתו, וכלן גם אם חייב ישוב ויהרהר בדבר עד שימצא לו פתח לאכות, ולכן גם משה רבנו חייב, אין פוטרים אותו.

זעילוי נשמת

זעילוי נשמת

מזל טוב
לר' יונתן כהן להולדת הבן
לר' ישראל שטיינמן להולדת הבת, תהלה
למוטי רוטשטיין (ה') לנשואיו

סבינו ר' צבי דוד פיקסלר ז"ל
בת ר' יהודה נטע ז"ל
נלב"ע בכ"ג בטבת ה'תשנ"ה
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י ר' אהוד שלמה ואריאל
בנימין (א') פיקסלר
ומשפחתם שיחיו

סבי ר' צבי אפד ז"ל
בן ר' פינחס ז"ל
נלב"ע בכ"ד בטבת ה'תשס"ז
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י אברהם אפד (ד')
ומשפחתו שיחיו

יום מספק עד שיצא הספק מלבו אם הוא חוזר בו ביום וזוכה אלא צריך להשאיר אותם הפקר ולא ליזכות בהם עד לאחר שידע ברור שכבר כלו מן השדה".

ופסק במשפטי ארץ (פרק לא):

"הורה הגרי"ש אלישיב שליט"א להוציא הפירות לרשות הרבים ויפקיר בפני שלושה אנשים בתחילת הספק, עד שידע בודאי שכלה אותו המין מן השדה, וראוי שיאמר בפני האנשים שמפקיר בפניהם שהפירות מופקרים ועומדים אע"פ שמכניסם לביתו, וכל הרוצה יכול לקחתם מביתו".

כסף שביעית

כתב הרמב"ם (הל' שמיטה ויובל פ"ז ה"ז):

"וכשם שמבערין את הפירות כך מבערין את הדמים. כיצד הרי שמכר רמונים של שביעית והרי הוא אוכל בדמיהן, וכלו הרמונים מן האילנות שבשדה ונשאר אצלו מן הדמים שמכר בהן חייב לבערן".

ופסק במשפטי ארץ (פרק לג):

"כסף או פירות שנתפסו בקדושת שביעית. זמן ביעורם כזמן הביעור של אותם פירות שהתפיסו את הקדושה".

מלבד המינים שפירשו לנו חז"ל את זמן ביעורם, אין אנו יודעים את זמני הביעור המדויקים של רוב המינים, לכן אנו מבערים מינים אלה כל זמן הספק באופן שיתבאר להלן

המכון ללימודי המצוות התלויות בארץ, ומכון לחקר החקלאות עפ"י ההלכה ועוד מכונים מפרסמים בשנת השמיטה לוח מפורט של זמני הביעור המשוערים של כל מין ומין ואף של מיני הפרחים (לפי הדיעות שחלה קדושת שביעית על פרחי נוי).

בהגיע זמן הספק שמא כלה אותו מין מן השדה - כתב החזון איש סימן כו ס"ק ה קנה היות והפקירין כדן ביעור וחזר וזכה בהן, אם לא נתברר לו שכבר הגיע אתמול זמן ביעור ואפשר שהיום הגיע זמן ביעור, חייב לקיים מצות ביעור גם היום, נמצא מבער כמה ימים עד שיצא הספק מליבו.

וכתב במנחת שלמה (סימן נא אות יח):

"ונלנע"ד דכיון שמפורים ואילך רק מתחילים לחשוש שמא כבר כלו מן השדה לכן אסור להחזיק את התמרים מפורים ואילך בחזקת שהם שלו אלא צריך לבערם ולהשאיר אותם הפקר עד שידע ברור שכבר כלו מן השדה, ומ"ש בירושלמי שמפקיר בפני ג' אוהבים וחוזר תיכף וזוכה מיירי דוקא כשהפקיר מיד כשנודע לו שכבר כלה אותו המין מן השדה, ולפי"ז נראה דבפירות שאינו יודע בדיוק מתי זמן ביעורם לא מהני כלל מה שיפקיר בכל

למדנו במסכת פסחים (נג):
"אוכלין בתמרים עד שיכלה האחרון שבצוער.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: אוכלין על של בין הכיפין, ואין אוכלין על של בין השיצין. ורמינהי: אוכלין בענבים עד הפסח, בזיתים עד העצרת, בגרוגרות עד החנוכה, בתמרים עד הפורים. ואמר רב ביבי: רבי יוחנן תרתי בתרייתא מחליף - אידי ואידי חד שיעורא הוא. ואי בעית אימא: הא קתני בהדיא: אם יש מאוחרות מהן - אוכלין עליהן".

ופסק הרמב"ם (הל' שמיטה ויובל פ"ז ה"א):

"ושלש ארצות אלו כולן חשובות כארץ אחת לחרובין ולזיתים ולתמרים, ואוכלין בתמרים עד שיכלה האחרון שבצוער, ואימתי הוא כלה, עד הפורים, ואוכלין בזיתים עד העצרת, ובענבים עד הפסח של מוצאי שביעית, ובגרוגרות עד החנוכה".

ופסק במשפטי ארץ (פרק לא):

"בתמרים, תאנים, זיתים וענבים פירשו לנו חז"ל את זמן ביעורם - בתמרים עד פורים, בזיתים עד עצרת, בענבים עד פסח, ובגרוגרות עד חנוכה. ונוהגים בזמנינו לסמוך על זה. זמן הביעור ביין הוא כזמן של הענבים וכשמן של הזיתים".

מינים שלא ידוע זמן ביעורם

ברכה חמישית בערבית, "שים שלום" ותפילת הדרך

טעמי
המנהגים

ע"פ אוצר טעמי המנהגים לר' שמואל פינחס גלברד

לפני נוסח אשכנז אומרים בתפילת שחרית ומוסף במש"ע "שים שלום", ובמנחה ובערבית "שלום רב". (רמ"א ס' קכז ס"ב)

1. בשחרית ומוסף הכהנים נושאים כפיהם לברכה, וברכת "שים שלום" כוללת בתוכה את תוכנה של ברכת כהנים, מעין המשך לה. משום כך בתענית צבור אומרים במנחה "שים שלום", הואיל והכהנים נושאים אז כפיהם, ובמנחה של שבת אומרים "שים שלום" משום שקראו בתורה, וב"שים שלום" נאמר: "כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו תורת חיים". (הגה"מ על סדר התפילות לרמב"ם, צלותא דאברהם עמ' שכ)

יש נוהגים לאכול דבר מה לפני שאומרים תפילת הדרך. (מ"ב ס' קי ס"ק כח)

משום שכל ברכה שאינה פותחת ב"ברוך" יש להסמיכה לברכה אחרת (ברכות מו; פסחים קד; ורש"י שם), ומכיון שתפילת הדרך פותחת ב"יהי רצון" יש לברך תפילה ברכה אחרת ולהסמיכה לה. (מג"א שם ס"ק יג)

יש נוהגים לומר ברכה חמישית של ק"ש בערבית לפני מש"ע של חול שתחילתה: "ברוך ה' לעולם אמן ואמן". (סדור רע"ג דף יט. מת"ו עמ' 79)

1. כדי להודיע ש"תפילת עבית רשות", ואין צורך לסמוך גאולה לתפילה. (תוספות מגילה כג. ד"ה "ויכיון" וברכות ד: ד"ה "דאמר")

2. "לפי שבימיהם הראשונים היו בתי כנסיות שלהם בשדות והיו יראים לתעכב שם עד אחרי תפילת ערבית ותקנו לומר פסוקים אלו שיש בהם י"ח אזכרות". היינו הברכה החמישית באה במקום מש"ע של מעריב. (רא"ש ברכות פ"א אות ה', רבנו יונה על הרי"ף ברכות ב:)

3. משום שפעם גזרו גזרות שמד שלא יתפללו ערבית, וע"כ תקנו י"ח אזכרות כנגד י"ח ברכות "ואע"פ שבטל השמד לא בטלה התקנה, תדע כי לביל שבת אין אומרים אותם מפני שאין מתפללים מש"ע". (אבודרהם עמ' קמא בשם בעל הנהגות)

4. תיקנו הוספה זו בשביל המאחרים לבוא לבית הכנסת, שהיו בשדה מרוחק מהיושב ומסוכן להישאר לבד, ובאמירת הפסוקים "מתינו זה את זה ולא ישאר אחד יחידי ויסתכן". (מרדכי ברכות פ"א אות ה', תוספות ברכות ב. ד"ה "מברך")

"וַיִּמְרְרוּ אֶת זַיִתָּהֶם בַּעֲבֹדַת הַקֶּשֶׁת" (א/יד')

המעמים שעל "וימררו את הייהם" הם 'קדמא' ו'אזלא', ופי' הגר"א שנרמזו בזה דברי חז"ל שהנאולה הייתה בתום מאתיים ועשר שנים במקום ארבע מאות שנה, כיון שקושי השעבוד השלים את המניין.

וזהו קדמא ואזלא, מדוע הקדמנו והלכו לפני הומך משום שמיררו את הייהם. והנה "קדמא ואזלא" עולה בגימטריא מאה ותשעים.

ויש מוסיפים עוד, שזהו שאמרו בהגדה של פסח "שהקב"ה הישב את הקץ, שק"ץ בני' מאה ותשעים. ורק הקב"ה ידע לעשות את החשבון המדויק שקושי העבודה יעלה למאה ותשעים ויקדים את הנאולה.

"שֵׁל נְעִלְיָה מֵעַל רִגְלֶיהָ" (ג/ה')

ואילו אצל יהושע נאמר "של נעלך", לשון יחיד. ופי' ר' חיים מוולוז'ין שהנעל הוא כינוי לגוף האדם, עפ"י המקובלים, משום שלגוף נכנסת רק קצה הנשמה, כמו קצה הגוף שנכנס לנעל. וזו הסיבה שהאה שלא רצה לייבם את אשת אחיו, היינו שלא רצה להקים לנשמת אחיו נעל, הולצים את נעלו, שאינו ראוי לנעל.

ויש לאדם שני נעלים הנעל הגשמית מעור בהמה לרגליו, והגוף שהוא נעל לנשמה. משה נתבע להסיר את הנעל מעל רגליו וכן את הגוף-שיתפשט מהגשמיות, וע"כ מוריד את שתי הנעלים, אך יהושע נתבע רק להוריד את הנעל החיצונה, שלא היה במדרגה הנפשית והגשמית כמשה.

"וַיִּמְתּוּ מֶלֶךְ מִצְרַיִם" (ב/כג')

פירש"י: מלמד שנצטרע, והיה שוחט תינוקות ישראל ורוחץ בדמם. וכן פירש"י עה"פ "בשנת מות המלך עוזיהו" (ישעיה ו'יא) מלמד שנצטרע.

ומנין לרש"י זה?
פי' הגר"א שבכל מקום שהמלך מת, אינו מוזכר בתואר מלך, כיון שאין שלטון ביום המוות. ולכן נאמר "ויקרבו ימי דוד למות", וישכב שלמה עם אבותיו ועוד, ואילו כאן נאמר "וימת מלך מצרים", וכן בעוזיהו "בשנת מות המלך עוזיהו".

ע"כ מדובר במלך חי, ומיתה שנאמרה בו היינו שנצטרע.

מה הפטרה: "באו האבדים בארץ אשור והגדוּזים בארץ מצרים" (ישעיה כז/יג')

אשור ומצרים מסמלים את סוגי הכפירה. אשור מצד הדעות המקולקלות ומצרים מקור התאוה – "ערוות הארץ". וכן נאמר בהושע "אשור לא יושענו, על סוס (למצרים) לא נרכב, ולא נאמר עוד אלוֹקינו למעשה ידינו" (הושע יד, ד).
לכן אמר בדרך התשובה "באו האבדים – התועים בדעותיהם, כמ"ש "תעיתי כשה אובד". והגדוּזים – מסיבות התאוה, והשתחוּז לז" – בהכנעה, כנגד הכופרים בדעות. בהר הקודש – שכל מקום שיש גדר ערוה נקרא קדוש.

צדיקים בביתם רבי שלמאן מוצפי זצ"ל

דניאל קייקוב (ד')
ואברהם מרי (ג')

נלב"ע ביו' בטבת התשל"ה ע"פ "עולמו של צדיק"

שאל חיים הכהן דוויק זצ"ל (השד"ה). לרבנו ולשד"ה הייתה חברותא משותפת, בלומדס פעם בדברי האר"י אמר השד"ה לרבנו: "שמע בני, ראיתי מסירותך הגדולה והבנתך העמוקה בחכמת האמת, וברצוני ללמדך את סידור הרש"ש כולו. אם תשב אצלי במשך חודש אחד ברציפות אני מבטיחך שתוכל אחר כך להיות מכווין מושלם". מרוב ענוותנותו לא ראה רבנו עצמו ראוי להשתלם בכוונות הסיפור והתחמק. השד"ה הפציר בו ואמר כי הוא בטוח שאם ישב עמו רבנו שלושה חודשים יוכל לדעת את הסיפור ע"פ. רבנו המשיך להתחמק ולפני חזרתו בפעם האחרונה לבגד שאל את השד"ה האם ישנו אדם בימנו הראוי ללמוד את סידור הרש"ש? ענה לו השד"ה "אין אחר, אלא אחד בלבד והוא שלמאן מוצפי". בן ל"ה עלה רבנו לא"י באופן סופי והקים את ישיבת "בני ציון" על קבר רחל אמנו ע"ה.

בכל לילה היה רבנו מקיים במקום תיקון חצות ותפילות שכתב הוא בעצמו בבכיה ובדמעות שלישי, משל ברגע זה נחרב בית המקדש. כאשר החלה מלחמת העולם השנייה, היה מכנס רבנו את כל הציבור בכל לילה, כאשר חצי לילה מוקדש ללימוד וחציו לתפילות. מסופר כי פעם ביקר במקום יהודי מניצולי אירופה בימי המלחמה, והשתתף האחת מהתפילות. בסיום התפילה ניגש אל רבנו ואמר לו: "בטוחני כי אם היו עורכים באירופה תפילה אחת כזו, האויב הנאצי לא היה מצליח לבצע את זממו".

ביום י"ז טבת תשל"ה עלתה נשמתו לגניז מרומים ומנוחתו כבוד בהר המנוחות "גבעת שאול" בירושלים.

בניו: ר' בך ציון (ראש ישיבת "בני ציון" אשר שוכנת כיום בירושלים) ור' יהודה (ראש ישיבת "מנחת יהודה").

מ גדולי המקובלים, המְכֻוּנִים והצדיקים הנסתרים בירושלים בדור שעבר. נולד בבגדד בשנת תר"ס לאביו ר' ציון מאיר ע"ה. בן חמש שנים נכנס רבנו ללמוד ב"מדרש תלמוד תורה" שבבגדד, ובן שש ידע את כל פרשיות התורה על כל טעמיהן ודקדוקיהן בע"פ. כאשר היה בן עשר נכנס ללמוד ב"מדרש בית זילכה" (בית היוצר לרוב ככל חכמי בגדד באותה תקופה) והחל לעלות במעלות התורה, שם נתוודע אל הצדיק המקובל רבנו יהודה פתיה זצ"ל (הר"ף) שהיה רבו והיה דבק בו ולומד ממעשיו, וכך אמר הר"ף לרבינו באחד הימים בצאתם מביהמ"ד: "שמע בני, יבואו ימים ותגדל ותתפרסם ויזמינך לשמחות ולסעודות, או יבקשך לקבל משרה ציבורית או רבנית, תתרחק מכל אלה כי יאבדו זמנך היקר, תיזהר על כל רגע מחייך ותדע להיות צנוע ונסתר בכל מעשיך, אני מזהירך מעכשיו כי רציני שתדע כי יש לך נשמה קדושה וגבוהה מאוד ועלייך לשמור עליה". מאותו יום לא זזה ידו מתוך יד רבו עד לרגע הסתלקותו מהעולם.

הדמות שהשפיעה עליו ביותר הייתה דמותו של מאור הגולה ר' יוסף חיים (בעל ה"בן איש חי") אשר מפיו היה שומע דרשות כבר בקטנותו, בסופן היה ניגש עם אביו לנשק את ידי החכם (כמקובל אצל הספרדים) ומקבל ממנו ברכה בזו הלשון: "יהי רצון שתזכה להיות גדול בתורה". כמובן שברכה זו הניבה תוצאות...

בן י"ז שנה היה כאשר השלים את סיום הש"ס וארבעה טורים, ולאחר שמילא כריסו מהם נכנס ללמוד את תורת הנסתר מפי רבו המובהק חכם יהודה פתיה זצ"ל. בשנת תרע"ח בהיותו בן י"ט הוסמך למול וכן לרב, שוחט ובודק.

חמש פעמים ביקר רבנו בא"י לפני שהתיישב בה בקבע, באותו הזמן זרחה בירושלים שמשו של גאון המקובלים וראש המכוונים הרב